

JUL PÅ ULLEVAAL
Hver lørdag og søndag for jul er det ekstra mye julestemning hos oss. Velkommen!

Gratis barnepass på juleverkstedet og gratis julekort-fotografering

Julenissen kommer med juletoget!

Julekor, julekaker og herlig julestemning.

× Ullevaal

Ekeberg var blant områdene i Oslo som var sterkest befestet under andre verdenskrig. Her holder tyske soldater vakt.

Her bygde tyskerne i Oslo under krigen

Byantikvaren, lokalhistorikere og Aftenpostens lesere har kartlagt tyskernes massive byggevirksomhet under krigen. Blant de mer spesielle anleggene fant de både brevdueleire og et

Jannonse

egget bygg for behandling av kjønnsykdommer.

olav eggesvik

Oppdatert: 30.nov. 2013 14:47

- Det var ingen av oss som hadde drømt om at utbyggingen var så voldsom. Oslo må ha sett ut som en sammenhengende stor militærleir under okkupasjonen, sier byantikvar Janne Wilberg.

Se flere bilder og kart over tyskernes byggevirksomhet i bildekarusellen over.

Kort tid etter invasjonen var det hektisk tysk byggevirksomhet over hele byen. Fra brevdueleir på Bygdøy til skjulte leirer på Grorud har byantikvaren kartlagt den tyske byggevirksomheten i Oslo under krigen. Det er et puslespill ingen hittil har kjent til.

Ved å studere flyfotografier, hente informasjon fra lokalhistorikere, eksperter og annet materiale, har de nå laget et kart som viser nesten 57 tyske leire og de mange stedene tyskerne og nazistene etablerte seg under okkupasjonen. Aftenpostens lesere har også bidratt i kartleggingen ved å sende inn tips.

Lite igjen

Etterstad var fangeleir for russiske krigsfanger under krigen. Osloby har i samarbeid med Oslo Museum fått tilgang til flere unike historiske fotografier som viser livet i det gamle Oslo.

FOTO: Leif ØrneLund/Oslo Museum

- Vi nærmer oss 1000 bygninger her i byen. Av dem er det bare rundt 40 igjen, sier Wilberg.

En tredjedel av luftvernkanonene i Oslo befant seg på Ekebergsletta. På Åsberget ved Sjømannsskolen lå det et kanonbatteri, mens Ekebergrestauranten ble rekvirert til radiostasjon. Nesten alle spor etter dette er borte, skriver byantikvaren.

Overtok skoler

Byantikvaren har funnet spor etter 57 tyske leirer, spredt over byen, men det

er få igjen. Det som er bevart er det som ble tatt i bruk etter krigen av Forsvaret eller andre. Den største, Forsyningsleir Grorud eller "Nachshublager Nyland", besto av 154 bygningsnumre.

17 av byens skoler ble rekvirert og hovedsakelig brukt til soldatforlegning. Rundt flere av skolene bygde de brakker. Rundt Vålerenga skole var utbyggingen størst, med åtte brakker.

Godt planlagt

Arbeidet med å bygge infrastruktur startet allerede tidlig i april 1940, kort tid etter invasjonen av Norge. Disse planene ble påbegynt før okkupasjonen. Byantikvaren funnet dokumentasjon på at tyskerne oppførte minst 800 brakker og bygninger.

I tillegg til å bygge egne leirer tok tyskerne over mange bygg, spesielt

tyske bygg i oslo

Byantikvaren, kunsthistoriker Øyvind Reisegg, militærhistorisk interesserte Erling Vold, lokalhistorielag og Aftenpostens lesere har bidratt

Oslo hadde omtrent 280.000 innbyggere i krigsårene, i tillegg til et stort antall soldater og krigsfanger

Tyskerne oppførte minst 900 brakker og andre bygninger i byen

40 av disse står fortsatt

Jannonse

Tyskerne tok over Storgaten 33 kort tid etter okkupasjonen startet.

FOTO: SCANPIX

hoteller og skoler. Staben til general Nicolaus von Falkenhorst, som hadde ansvaret for planleggingen av invasjonen og var militær øverstkommanderende, ble innkvartert på hotell KNA. Staben skal ha reservert et stort antall hotellrom i forkant av invasjonen, slik at rommene sto klare 10. april.

- Det er i tyskernes ånd å ha planlagt veldig godt. Uten det dyktige, tyske byråkratiet ville det ikke vært mulig å få til noe slikt. De hadde også fått trening ved å annektere og angripe andre land i Europa i forkant av invasjonen av Norge.

Brevduer og kjønnssykdommer
Byantikvaren har oppdaget noen tyske «hemmeligheter».

Blant de mer kuriøse innslagene er Sinzen kriegslazarett. Der var det et eget bygg for å behandle tyske soldater med kjønnssykdommer på Sinsen, som en del av Aker sykehus.

- Hit kom mange tyske soldater som hadde vært på Østfronten. Det var mange menn som var samlet, en vet ikke hva en del av dem hadde vært med på. Det var vel ikke så rart at disse sykdommene blomstret, sier Wilberg.

I dag brukes byggene som asylmottak.

- Jeg tror ikke det er flere lasaretter av denne typen igjen i Europa. Det er et ganske flott anlegg, som nå er fredet, sier Wilberg.

Et annet spesielt anlegg, som ikke eksisterer i dag, er brevdueleiren på Bygdøy. Den ble brukt av den tyske etterretningstjenesten.

- Brevduer var tyskernes hemmelige våpen. Det ble brukt mye under 1. verdenskrig, men noe mindre under 2. verdenskrig. Det ble ikke så vellykket her. Det skyldes blant annet Norges brevdueforbund, som gjorde det de kunne for å begrense tilfanget på brevduer, sier Wilberg.

- Vi ble overrasket
Også ved Hjemmefrontsmuseet ble de overrasket over å se den massive, tyske byggevirksomheten.

De har vært klar over at det har vært mye, men synes det var spennende å se helheten.

- At det var så mange lokasjoner, det må jeg si overrasket litt. Vi har ikke detaljkunnskap om dette, så det var veldig artig å få det tilført, sier nestsjef og amanuensis Ivar Kraglund ved Hjemmefrontsmuseet.

Det har også kommet frem nye historier under kartleggingen, som brevdueleiren på Bygdøy.

i dag må du få med deg...

Des 19 Fr	10:00	Alene med naturen: Dahl og Friedrichs ... Nasjonalgalleriet
	11:00	Christopher Nielsen: Jeg er bare en en... Henie Onstad Kunstsenter
	19:30	Hamlet Det Norske Teatret
Des 20 Lø	11:00	Alene med naturen: Dahl og Friedrichs ... Nasjonalgalleriet
	11:00	Christopher Nielsen: Jeg er bare en en... Henie Onstad Kunstsenter

se alle

sist anmeldt

Arte Pazza - St. Hanshaugen

1 2 3 4 5 6

Arte Pazza på St. Hanshaugen er en hyggelig strøksrestaurant for hele familien.

Se flere anmeldelser

oslos beste...

Fem gode meksikanske restauranter i Oslo

Lyst på en smak av Mexico? Her er noen muligheter.

siste film

1:09 «Exodus: Gods and Kings» er flotte effekter i lan...

- Det var nytt for meg. Selv om vi har en del kunnskaper, vet vi ikke alt. Vi vet at det ble utstedt flyveforbud for brevduer og andre duer under krigen. Hvordan man håndhevet flyveforbudet for duer er jeg usikker på, sier Kraglund.

Byantikvaren begynner nå arbeidet med å se på hvilke av kulturminnene som bør bevares.

- Det blir en avveining mellom dagens behov og bevaringsbehovet. Det er ikke like stort overalt. Man kan ikke forvente at et hvert sted hvor det har vært tyskere under krigen skal vernes. Men man må sørge for å kartlegge og ta vare på noe av det, sier han.

Publisert: 30.nov. 2013 14:47

Les også:

Leter etter nazistenes hemmelige tunneler

Fire meter under skolegården på Oslo Handelsgymnasium ligger en bunker fra krigens dager. Nå skal myten om at anlegget skjuler et nettverk av underjordiske ganger opp i lyset.

Fant topphemmelig nødsentral i Oslo

Skulle være kommunikasjonssenter for statsministeren og kongen under Cubakrisen.

siste fra nyheter

Raser mot kutt i Vestre Aker

Nå kan du teste skiene i Marka

Høyre stuper på ny Oslo-måling

Grünerløkka får penger til seniorer, vil heller bruke dem på barnehager

Politikerne vil gjøre Oslo til en graffitiby

Bugge Wesseltoft: - Jeg ønsker meg en ny Club 7

annonse

hva mener du?

Vi vil gjerne at du deltar i diskusjonen. Takk for at du bidrar på en saklig måte. Debatten er ikke forhåndsmoderert, men blir moderert i etterkant. Sammen bygger vi Osloby!

Vennlig hilsen Osloby-redaksjonen

Publiser på Facebook også

Petter Fernando Ringvold · ★ Toppkommentator · Asker, Norway

I 1967 kom en Canadisk forretningforbindelse på besøk. Han hadde vært en av de allierte soldatene som kom til Norge etter okkupasjonen. Det første han spurte om var om jeg kunne kjøre litt rundt i Oslo og se etter gamle (militære tomter) han hadde tjeneste gjort på. Han hadde en fenomenal hukommelse og guidet meg rundt. Jeg kan bare bekrefte at jeg ble totalt overveldet og forklart allt han viste meg selv om brakker og mye annet var revet.

Svar · Liker · 5 · 30. november 2013 kl. 08:00

Ronny Ramberg · Jobber for Selvstendig næringsdrivende

Ved Kolås på Tonsenhagen ble det under krigen laget 2 huler i fjellet der Norsk Film etter hvert oppbevarte sine filmer. Vi som var barn på 60 tallet lekte mye i disse skumle hulene. For lege siden ble inngangene mot dagens Rødbergveien tettet (murt igjen) men ovenfor Tonsenhagen skole er det en ståldør som visst nok fører inn til hulene. Vet man hva hulene egentlig ble brukt til?

Svar · Liker · 3 · 30. november 2013 kl. 10:36

mest lest på osloby

[Høyre stuper på ny Oslo-måling](#)

[Nasjonalmuseet blir trolig dekket av gråstein](#)

[Microsoft ba om å få bruke bilder og video av barna dine](#)

[Tok T-bane til juleballet - men mange savnet limousinene](#)

[Her er Ruters billettpriser for 2015](#)

siste nytt fra osloby

2:06 [Raser mot kutt i Vestre Aker](#)

1:50 [10 tips for en julete helg](#)

1:40 [Nasjonalmuseet blir trolig dekket av gråstein](#)

3:34 [Nå kan du teste skiene i Marka](#)

3:05 [Maritimt Museum og Norsk Folkemuseum slår seg sammen](#)

osloby

Osloby er et produkt fra [Aftenposten](#)

Sjefredaktør Espen Egil Hansen Nyhetsredaktør Håkon Borud Avdelingsleder Anders Ruud Nyhetsledere [Espen Hofoss](#),
[Kristjan Molstad](#) Administrerende direktør Sondre Gravir

Sammen bygger vi Osloby

[Mobilutgave](#)

Tips til arrangementer for vår kalender sendes til oslopuls@aftenposten.no

Osloby er en del av [Aftenposten A/S](#)

Alt innhold er [opphavsrettslig beskyttet](#). © Aftenposten. [ACAP-beskyttet](#). [Personvernpolicy](#). Aftenposten arbeider etter [Vær Varsom-plakatens](#) regler for god presseskikk. Aftenposten har ikke ansvar for innhold på eksterne nettsider som det lenkes til.

©Schibsted Norge Digital